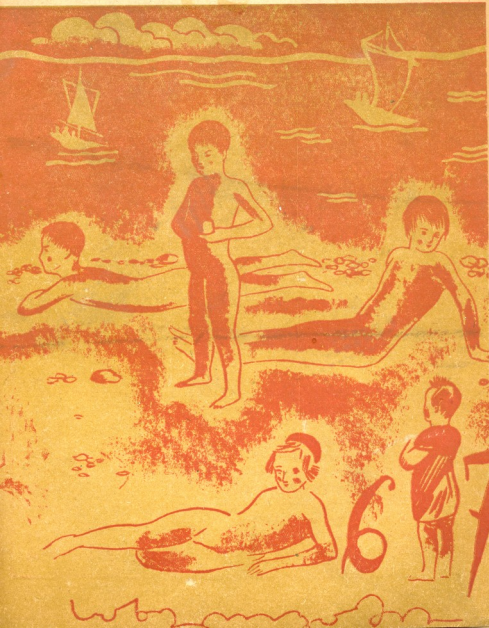

ბავშვებისათვის

ბავშვებისათვის
ბავშვებისათვის

ოქტომბერი

ბავშვთა დღის 20-ე წლისთავის აღსანიშნავად გამოვიქვეყნებთ ბავშვთა დღის 20-ე წლისთავის აღსანიშნავად გამოვიქვეყნებთ ბავშვთა დღის 20-ე წლისთავის აღსანიშნავად გამოვიქვეყნებთ

ბავშვთა დღის 20-ე წლისთავის აღსანიშნავად გამოვიქვეყნებთ

პიონერთა საუბარი ბანაკად.

შინაარსი

1. წერილი ზღვის პირად, — ცკვიტისა	1
2. კიათურა, — ლეჟი შიო მღვიმელისა	11
3. ჩაი, — პილჩევსკისა	12
4. ციციო მარცხი, — ლეჟი ელენე აგლაძისა	14
5. პატარა კოლეკტივი, — ლ. გეგეკორისა	16
6. ნატახტარის წყარო, — ლეჟი ავთ. კაშვიძისა	18
7. ვაშლის მტრები — შიმშკრალისა	19
8. შკა, — ლეჟი იანისა	24
9. ხუნების წიაღში, — მესტიანისა	26
10. გახართხი, — ნ. ნაკაშიძისა	31
11. ოქტომბრის ბავშვთა დღის 20-ე წლისთავის აღსანიშნავად გამოვიქვეყნებთ	

ვეპატორიის ზღვის ნაპირი ხალხით არის აჭრელებული. რამდენიმე კილომეტრის მანძილზე ტიტუელა ხალხი მობუტბუტე ზღვას მისდომია და ელის.

რას ელის?

რას და განკურნებას. ზეწრის ჩარდახები თეთრი ჰეპელებივით ფრიალებენ. ვისაც მსე მოსჭარბებია, ის თეთრ ჩარდახებ ქვეშ ისვენებს, სხუები კი ზოგი გულადმა, ზოგი პირქვე წაწოლილა და გვერდებს იცხუნებს. მსემ უნდა ვაკურნოს, ისინი. გაოფლიანებულ სხეულს ზღვიდან მოქროლილი გრილი ნიაფი გარს ურბენს და რეინსაფით აკაეებს.

— ო, ო, ო! რა კარგია ვახურებულ სხეულს მარლიანი წვალი ცივად რომ უღიტინებს, წრეულს, ვინ იცის, რომელი მხრიდან არ მოსულან აქ!

ისმის შედეგებული ხმაური. ეველასე ძლიერ ბავშვების სიცილი და ქრიაპული ისმის. ზღვის პირზე თამაში მათი დღესასწაულია.

ცხელ ქვიშაში კოტრიალებენ. ზოგი მღერის, სხვანი კი ხავერდივით რბილი ქვიშიდან სასლვებს, ბალებსა და გემებს ამენებენ. ტიტულები დარბიან, პროძობენ და მოძრაობენ.

მსე მათ თავს ვუღლება, და ამ მუხურებელი მოძრაობის დროს
ზღვის ჭაერი უფრო უკეთ ჰქურნავს მათ.

აქა-იქ ვაუარუნებთ ურია: ზოგი დიდია, ზოგიც პატარა. ის
რადა არის, უნაკირივით რომ წამომდგარა?

ჰო, ის სერსემბლდასიანებულ ავადმოფთათვის ზურგის სარ-
ტულეობა. ბევრ ალაგას ხელოვნური ფესები შეშებივით დაუწევიათ.
ქვემოთ, ბოტანიკური ბაღის კანწვრივ, ევპატორიის საუკეთესო
ადგილას, სადაც ზღვა უფრო ცოცხლად ჩქეფს, სადაც მუქ-ლურჯ
ტალღებს თეთრი ქაფის არშია უფრო განივრად უგლის,—დიდი
ფიცრული ჩარდანებია გაკეთებული.

ამ ჩარდანების პირდაპირ, ბაღის გადაღმა მშვენიერი სამსარ-
თულიანი შენობა დინჯად გაჭურებს ზღვის სანაყარდოს.

ძრავალი შუმაბანდის დერეფანი ტროპიკული ევადილებითაა მო-
ქარგული და შემოთ დიდი ასოებით აწერია:

„სემაშკოს სასელობის ბავშვთა სანატორიუმი“.

ამ სანატორიუმში, ვინ იცის, რომელი მხრიდან არ მოჭეავთ
ძვლებდაჩირქებული, კუსიანი და დამბლადცემული ბავშვები გან-
საკურნავად. და ეს დიდი ხის ჩარდანები ამ სანატორიუმს ეკუთვნის.

ჯერ ისევ ადრინა დილაა. ზღვა ტკბილად ლიფლივებს, ას-
ლადამოსულ მსის ვარაუთ შოქროფებულ ტალღებს ნელა არ-
სევს და განუწყვეტლივ ბუტბუტებს.

ჩარდანებქვეშ ჯერ არაფინა ჩანს. მხოლოდ ჩრდილო-დასავლეთ-
თის მხრივ, იქ, სადაც სამკურნალო ტბა და ტალასია, იმ მიმარ-
თულებით ელექტროვაგონებმა დაიწვრიალეს და სემაშკოს სანა-
ტორიუმისაკენ მოიმართებიან. ნასეგარი საათის შემდეგ, როცა ევ-
პატორიის ცხარე მსე კარვად ამოცურდა, სანატორიუმის წინ განე-
რებული ვაკონები ტიტყვლა, თეთრქუდიანი ბავშვებით გაივსო.
ბაწია თეთრი ძარვლები ბიჭებსა და გოგონებს წელსა და ბარბა-
ვებს ძლივს უმაღლავს. რამდენიმე მსახური და თეთრსალათიანი
მოწვალეების დები ბავშვებს თავს დასტრიალებენ.

მძიმე, წელშეკრულ და ფესებდასიანებულ ავადმოფებს ცალკე
ვაკონში ფრთხილად ათავსებენ. სარი კიდევ დაიწვრიალებს, და

ვაგონები ქვემოთ ჩარდახებისკენ მსუბუქად მოსრიდლებენ. ორი-
სამი წუთი — და ვაგონები განერდა.

აკინკილდენ ზაწია უფარჯნები, აბაკუნდენ ჯოხები, სრტ-
სისარულითა და უიენით საკუთარი ფესით კარბის ჩარდახქვეშ.

დანარჩენები კი, წელდასალტულები და დამზადდაცემული ბავ-
შეები, მოძულელებს ფრთხილად გადაჭვავთ იმავე ჩარდახებქვეშ და
უველას თავის ადვილზე ათავსებენ.

ჩარდახქვეშ ლერწმის მსუბუქი და ზაწია საწოლები რიგ-რი-
გად დგას.

უველა ბავშვი თავ-თავის საწოლზე წვება და დანიძნულ ვა-
დაბდის ჭაერის აბასახს იღებს.

შემდეგ მზეზე გამოიფიანენ, და რამდენიმე წუთით ბავშვები
მთლად ტიტულები ხან გულადმა, ხან სურგზე, ხან გვერდზე კო-
ტრიდლებენ.

შის აბასახებს სიღინჯე და სინუშე თან ახლავს. ექიმები თვალ-
ურს ადევნებენ, და ბავშვები წესს დიდი ხანია მკნეფულები არიან.
მაგრამ სღვაში ბანაობას კი გულისუნაცხელით უღიან.

საკმარისია დანიშნულ ვადაზე ექიმის სიტყვა დარბაისლურად
კაისმას:

— აბა, ბავშვებო, ახლა კი ზღვისაჲკენ, — რომ, როგორც და-
მურთხალი ბატის ჭუჭულები, კვიელ-სივილით წამოიძლებიან და
ზღვისაჲკენ ვარბიან.

მეტად ლამაზი სანახავეები არიან, როცა უკუქცეული ტალღე-
ბის ქაფი სოკოებივით წამოსკუპებულ ზაწია სსეულებზე შიშინით
ადნებათ.

უფრო მოსრდილნი შორს მიდიან, თუ ვხეობით ფართხალებენ
და აქა-იქ მსუფეებს აუენებენ, ხელ-ფეხით წაღას დონივრად აჭეა-
ზუნებენ, ზღვიდან ამოსვლის დრო კი ისე ძაღუ ვარბის, თითქოს
მხოლოდ ერთმა წუთმა განულოვო. ბავშვებს გული ძლიერ სწყუდე-
ბათ, როცა ექიმის განკარგულებას — თეთრი ხელსახოცის ქსევას —
ხედავენ; სახესე უკმაყოფილება ესატებათ და ბეჭრი მათგანი ტალ-
ლებიდან ეხვეწება:

— ცოტა კიდევ, მუნი ჭირიმე, ექიმო, ერთი, მხოლოდ ერთი
წუთი კიდევ.

ექიმი კი თავისას განაკრძობს.

— კოტე, მარდად... აბა, ჩქარა გამოდი, თორემ ხვალ ველარ-
იბანავებ.

— ზურაბ, ნულარ მათქმევინებ...

— ნონა, სამი წუთი დიდი სანია გავიდა.

— აბა მარდად, მსესე... ერთი, ორი... ეველა, ეველა, თო-
რემ... ხვალინდელი დღე დაგეკარგებათ.

ბავშვები დაუფრთხლებივ გამოდიან. ეველას სახე სიამოვნებით
გაშუქებია, თავშირიდან წუწები უხვად ჩამოსდით და ხველ ფეხებზე
ლოკოინას დაფხვნილი კვიმა სქლად ვერობათ.

სოკი ავადყოფი ბავშვი, ისევე მშვიდად და გაუნძრეველ განა-
გრძობს წოლას, ეს ის დაუადებელი ბავშვები არიან, რომელთაც
ჯერ კიდევ მხოლოდ ჩრდილქვემ ზღვის ჭაერთ მკურნალობა ესა-
ჭიროებათ.

სოკ მათგანს მტკივან ადგილებზე მსესე განსურებულ ქვიძას-
აურიან, ანდა არეულ ქვიძაში ზირდაზირ ფლავენ წუთობით.

სოკს ჰყარისა და შინს აბასანი კიდევ მოუთავებია და ფარ-
დულის ჩრდილქვეშ საღისიანად თამაშობს.

— შურა, მიუურე, მიუურე, რა დიდ სახლს ვაშენებ, აქ ბაღი
იქნება, აქეთ კიდევ ჭა... ისე მოურთო, ისე რომ... უჰ!!

— შე კიდევ სულ სსვა რამეს ვაკეთებ. აბა დახედე, რა დიდი
სიდი იქნება.

— ჩვენ კი ვეელას ვაჯობებთ, აბა შესედეთ, რა დიდი სადგურ-
რი წამოეჭიმეთ.

— ო, ო, რა კრძელი მატარებელი კავაკეთო... კუ... კუ...
უ... უ! — სმასობენ ბავშვები და გაფაციცებით საქმეს აკეთებენ.

სღვა კი, ღამასი, ლურჯი სღვა წინარად ირსევა და ბავშვებს
ჩუმად ნაჭბუტბუტებს:

— ვკრე, ვკრე, ჰაწიებო, იმოდრავეთ და ღრმად ისუნთქეთ,
რომ ჩემგან გამოქროლილმა მარილიანმა სიკრილემ ნაზი სსეული
კაგიმაგროთ.

ამ მხიარული ჯგუფის მარცხნივ ლერწამის საწოლებზე გან-
მარტოებით სძი ბავშვი წვეს.

ერთი მათგანი ფერწასულია; სმას არ იღებს და ჩუმად ადევ-
ნებს ეველაფერს თვალურს. მარჯვენა ფეხი შესწილი აქვს, კოჭს
შემოთ იარა ჩაჭლურჯებია. კუნთებთან სიმსივნე უღაპლანაშებს. ფეხი
მსეზე მიუფიცსებია, თავზე ფარდულის ჩრდილი ადგას.

მის შესობლად მწოლ ბავშვებს წელის სარტყლები თავიან
უწვეიათ. ესენი ხერხემალდამაყებულნი არიან. ორივე მხიარულად
უბეღობს.

სიკო კი ჩუმად არის, სმას არ იღებს, თვითონაც არ იცის რა
მიხეზია, მაგრამ დღეს ძლიერ გულჩახურულია. თითქოს მწვავე
ტკივილებმაც კაუარა, კიდევ დამშვიდდა, მაინც ძლიერ ცუდ კუნე-
ბასეა.

სრული ორი თვეა, რაც ის აქ არის. ტფილისის ბავშვთა სა-
ავადმყოფოდან იყო გადმოგზავნილი და ამ ხნის განმავლობაში
უცხო ადგილას უოფნა ბავშვს კიდევ მობეზრებოდა. დედის ნახვა
სომ ისე ძლიერ უნდოდა, ისე, რომ, ვინ იცის, რას არ მისცემდა,
ერთი წუთით დედისათვის თვალი რომ მოეკრა.

მართალია, ტფილისის საავადმყოფოშიაც უდგოდ იწვა, მაგრამ
დღეა კვირაში ორჯერ მიდიოდა და ინახულებდა.

საქართველოს
საზღვრო დაცვა

ის დღეები მისთვის ბედნიერება იყო.

აქ კი სრული ორი თვეა დედისათვის თვალი არ მოუკრავს,
და ბავშვის გული ბოლომდე ავსებულიყო.

ნეტავი როდის მოურჩება ეს ფესი, რომ ჩქარა წავიდეს?!

სიკომ ფესს დასუდა... ფესი თითქოს ისევ იმ სახისა იყო,
არაფერი არც მომატებია, არც დაჭკლებია, მხოლოდ ტკივილები
დაუშუშდა.

სიკომ კიდევ დასუდა და ფესი ოდნავ გაანძრია.

ბიჭოს, არ ეტყინა! სიკო სისწრულით მთლად აენთო. უცნაური
და დუჟაერბელია: უწინ ოდნავი განძრევა და სამინუელი წივილ-
კივილი ერთი იყო, ახლა კი... ახლა?! ნუთუ მართლად მოურჩება
და არ მოსჭრებია?!

ო, ო, რა ბედნიერია, რა ბედნიერი!!

სიკოს სახე შეეცვალა, მოუსვენრობით ააგსო გული, თან სი-
სწრულით ეელში დაუდგებუ ლუკმასავით რედაც დაადვა.

ო, ო, როგორ უნდა დედან გასძახოს, დედან, თავის დატან-
ჯულ დედან ასაროს ეს ამბავი!

ეპატორიაში გამოსტუმრების დროს მისი დედა მლიერ ტი-
როდა, თავს ველებოდა და თან ტკბილად, სვეწნით არწმუნებდა,
რომ უსაფუოდ მორჩებოდა.

— იქ, შვილო, ჯერ ტკივილები გაგიფლის, იარა დაგიშუშდება
და მორჩები, კენაცვალოს დედა, ფესს აღარ მოეჭრებია.

სიკომ მხოლოდ იმ დღეს გაიგო, რომ ფესის მოჭრა მოელოდა
და მლიერ შემინდა, ამიტომ გაბედა უდგოდ ასე შორს წამო-
სულა.

ახლა კი... ახლა საუვარელი დედის სიტყვები უმართლდება...
ფესი თითქოს აღარ სტეივა, მოძრაობაც მიეცა, და მამ მორ-
ჩება!

— დედა, დედა!! — სიკოს უნდა დაიუვიროს, სიუვარულით ეველან
მოესვიოს, ეველან გადაკაცნოს, მაგრამ ბავშვი თავს იკავებს, იცინს,

რომ მოძრაობა ექიმისაგან აკრძალული აქვს, და უელში მომდგარ რაღაც ლუკმას უღაზავს. მძიმედ ოხრავს და დედას, არ მძინო! ფას, საუჯარულ დედიკოს ოცნებით უხმობს, გულში ეკვრის და უელში მომდგარი ცრემლებით ღამის დაისრნოს.

— სიკო, არიქა, ბიჭო, წერილი, წერილი, წერილი მოგიყიდა! თეთრი წინსაფრით, თეთრი თავშალით თავშეკრული ახალგაზრდა ზედასმდეველი ფარდულას უახლოვდება და შორიდან წერილს მხიარული სახით აფრიალებს.

— ჩემი წერილი, ჩემი კი არ არის?!

— ნუთუ არც ჩემი არის?!

— თქვენ აკი დაშინდით შემდეგ უსათუოდ მოგიტანო!!

ფეხზე მდგომი ბავშვებუ მოწულების დას კარს მოეხვივნენ.

მწოდლიარე ბავშვებს კისრები დაებრიცათ, გაფაციცებით უველს ქალს შესწერებოდა.

— არა, ბავშვებო, დღეს არაყის წერილი არ არის, კარდა სიკოსი, მარტო სიკოსს მოუყიდა დედისაგან ეს წერილი. აი, სიკო, კაი ბიჭი რომ ხარ, დასე, როგორ გავხანარე! <

სიკოსს სინხარულით თაუპირი აეწვა. გული საშინლად აუშეკრდა, ფირცხლავ წამოიწია და ტკაც! სსეულში რაღაცამ გაიტკაცუნა. ბავშვს ემწარა, მაგრამ კბილები გაკრიჭა, სმა არ ამოუღია, მხოლოდ გაფითრდა და მოხელელ ქალს საშინელი მწუსარე თვალებით შესედა.

საქართველოს
საბჭოთაო მხარე

— მოიცა, კენაცვალე, შენ რად ინძრევი, აბა ჰკვიანდ და მშვიდად დაწვი... ჰო, ასე... აი, ახლა შე წაგიკითხავ.

მომეფლელმა ქალმა კონვერტიდან წერილი ამოიღო და დაიწყო:

— ჩემო გულიდან განუშორებელი, ერთადერთო იმედო, შეი-
ლო სიკო!

სიკოს ფეხებიდან ქრუნტელებს წამოურბინა და თავამდის ბუიდა. გული მთლად აუღუღდა, კრძობით აეგნო, აქ კი ვუღარ მოითმინა, თვალეზე სელი მიიფარა და სმაძალალი ქეთინი ამოუშვა.

უველა გაცადა, უველამ რაღაც უსერსულობა იგრძნო. ბავშვებმა თამაშობა შეწყვიტეს, მტირალ სიკოს გარშემოეხვივნენ და გაინახნენ.

ბავშვებს სახეზე გაკვირვება აღებუჭდათ, ზოგს დიმილი გაუეინა, ზოგსაც თვალეში ცრემლები მოერიო, მაგრამ კრინტი კი არაფის დაუძრავს.

— სიკო, ეს რა ამბავია? არა გრცხეენია, დედის წერილი მიიღე და ტირი?

მომეფლელი ქალის დაღაპარაკებაზე ბავშვებმა რაღაც შუება იგრძნეს, ერთმანეთს დიმილით შეხედეს, მაგრამ მაინც სმას არ იღებდენ.

— ეს რასა ჰკავს? მამ წერილს აღარ წაგიკითხავ, ამას უკან გაგვსაზნი და დედაშენს მივსწერ, წერილი აღარ მოგწეროს, თუ ვერე იტირებ სოლმე.

— არა, არა, მაგას ნუ იზამთ, ცოტა დამაცადეთ, ფეხი ძლიერ მეტკინა და ვუღარ მოვითმინე... ცოტა ხანს, ცოტა ხანს კიდევ...

სიკომ სლოკინით წამოიწია, ქალის კალთაში სახე დაძალა და უარესად ატირდა.

მომეფლელი ქალი მზრუნველობით მოესყია, მოუაღერსა, თავსე და მეკრდსე სელი ნახად წაუსე-წამოუსე და თვალეებიდან ცრემლი მოსწმინდა.

— ბიჭოს! წერილი მიიღო და ტირის?

— გაპიკონია? მოკრძალებით ჩაიღაპარაკა ბავშვების ზურგთ უკან ერთმა ქერათმიანმა ბიჭმა და ისევ განუძა.

— ნეტავი მეც შეაჯღმე ვინმე და წერილი მომწეროს, გან
გბტირებ, მკონი სულ ლეკური დაუუარო, — გამოკვასუსა გამსწერე
ბული ნიკო და მორცხვი ღიმილით ქვიძას ჩიხქნა დაუწყო.

— აი, სუდავ, სიკო, შენი ამხანაგები რას ამბობენ?! სუ, სირ-
ცხვილია, მაგოდენა ვაჟკაცი სარ და ტირი, — გამსწევა კიდევ მო-
მელელმა ქაღმა.

ამ დროს ერთი ცალხელა ბიჭი გაძვრა და სიკოს გვერდით
ამოუღვა.

— აი, სიკო, ამ ჩემ ნახატებთან წიგნს შენ გახუჭებ.

ცალხელას შერცხვა და მთლად აწითლებულმა სადი ხელით
ნახატებიანი წიგნი სიკოს უხერხულად გაუწოდა. ეს ზატარა იური
იყო, სიკოს დიდი მეგობარი.

სიკო რომ ატირდა, ის ქვემოთ იჯდა, წიგნს სინჯავდა. სი-
კოს ტირილმა ბავშუს გულზე უბინა, მაგრამ ადგილიდან არ და-
ძრულა, სსეგბთან ერთად ისიც გახუმდა, თითქოს დროს ელისო...
ახლა უხერხულობას სძლია და სიკო მძლე დააწუნარა.

— ჰო, სიკო, გაათავე მუსიკის დაკვრა?

წერილი ბოლომდის წაფიკითხვით, თუ ჯერ კიდევ ვიტყვით?!
სიკოს გაცინა, მომვლელ ქალს მოცხვად შესუდა და შეეხეწა
წერილის წაკითხვა განეგრძო.

— გენაცვალოს დედა, ჩემო ზაწია ბიჭიკო, იქნებ სულ მძლე
გამიჯანსაღდე და მერე ჩემს ბედს ძაღლი არ დაჭეფს. არაფერი
არ ინაღელო, შეილო, მეც ახლა ქარხანაში კაი ადგილი ვიმოავე,
თუკი ათ თუმანს ვიღებ და მე და შენ ეს გვემოაფა, ოღონდ შენ
მეაჯღე კარგად.

შეილო, შენი ვიძვრა ძაღლი სულ კარზე ეუნტია და შორს
გამოიციტირება, თითქოს დაჟინებით შენ მოგეღისო...

— აბა, ტფილისელო ბიჭუნო, ერთი ვნახოთ, შენი საქმე
როგორ არის.

სანატორიუმის მთავარი ექიმი წერილით გატაცებულ ჯგუფს
უცებ თავზე წამოადგა. ბავშვები ჩამოეცაღნენ, ექიმი სიკოს გვერ-
დით მოწნულ სწოლზე ჩამოჯდა და ბავშვი ნელხელა წამოსვა.

— აბა ეს ფესი ნელა, ძლიერ ნელა ასწი... ჰო... ასე... ასლა
მეორე, მხოლოდ შიშვედ; გტკივა? არა?! უოჩად, ბიჭო!! აბა, აბა...
ძლიერ გტკივა? არა?! ოჰო, ძლიერ კარგადაა ჩვენის-საქმე... უოჩად,
უოჩად... ერთი თვე კიდევ, და მერე უაფარჯნებით ვივლით. კესმის!

სიკოს კვლავ სინარულით აღმურმა ატკრა, ეველა ბავშვს
სასე გაუნათდა.

— ასლა ეს ფესი შენია, ძმაო, შენა! თქვენმა ტფილისმა ორი
ზაფხული კიდევ სედისედ რომ გამოგკსაფნოს, გოლიათი შეიქმნები,
ეველას გვაჯობებ.

ეტკობოდა, რომ ექიმი თვითონაც დიდ სიამოვნებასა და სიხა-
რულს გრძობდა: მან სიკოს სათხოვით თავზე სელი რამდენი-
მეჯერ გადაუსვა და შემდეგ სხვა ავადმოუფებს დაუწყო სინჯვა. ო,
ო, რა ბედნიერი იყო სიკო, რა ბედნიერი!!

სიკო დედის წერილს ჩუბად ჰკოცნის და ეველას სინარულით
შესცქერის. იმ წამს სიკოს ეველა ძლიერ უეგარს, ეველა, თითქოს
ეველა უოფილიუოს მისი ბედნიერების მონაწილე.

ფესი ურჩება, დედასაც ერთი თვის შემდეგ ნახავს. ევანტორიაში
იგი უძოდრაო მოიეგანეს და უკან ერთი თვის შემდეგ უაფარჯნებით
ჩავა, დედას ძლიერ გაახარებს. მეორე ზაფხულს კი მთლად განი-
კურნება. დედაც სწორედ ამას ამბობდა, ამაში არწმუნებდა, ძვირ-
ფასი და საუვარელი დედა.

ო, ო, რა ბეერი რამ შესძლებია უცხო ადგილას ჰაწია ქა-
ლაღდის ნაფხრეწს, შეტადრე მაშინ, როცა ეს ნაფხრეწი საუვარელი
დედის წერილია.

მოუსვენრობს ჭიათურა
არდივარდმო, სიკრძე-განით;
აღარა აქვს მოსვენება
ჭერევისა-მღვიმე-რგანით*).
მაფთულებსე ასხმულ უუთებს
ამომრავებს ელექტრობა;
აზიდვინებს უსაქონლოდ
შავ ქვას, როგორც მოეწუობა.
რომ უძსერი მათ მიმოსვლას,
საუურებლად ისიც კმარა:
ურთს მეორე მოსდევს უკან
ისე, როგორც კუდ-ბაწარა.
სან კლდეთ ნაწრალს ჩაუფრენენ,
კადრუელიან ტუის მწვერვალებს,
ზოგან ძალაუნებურად
მათ სისწრაფე გტაცებთ თვალებს.
იმათთვის სულერთი არის
უინვა დვას თუ სიცხის ლული,
ძალაროდან მოდის დაბლა
უკვლავ შავ ქვით დატვირთული.
და აქ, დაბლა, ჭიათურის
არემარეს ამარაკებს
და ფოთისკენ კასაკზაყნად
კიშერ ფსუნდილის გორებს აკებს.

შიო მღვიმელი

*) ჭიათურას გარშემო მდებარე მაღაროიანი სოფლები.

— გუ-უ-უ! კაკიოდან სამოვარი სიმღერას, რომლის ხმაზე ზატარა დიტოს ძილი მოყრია, თუაღები ელუღებოდა და ძაღვ თაფიც ჩაქინდრა

— დედიკო, ერთი მესე დიტოს, როგორ სთელეშს, როგორ სთელეშს! უთხრა დედან ზატარა თინამ და ძმას ღვიძება დაუწყო: „დიტო, ვერ ხდრება, გაიღვიძე“.

დიტომ თუაღები კაბაჭეიტა და გაისმორა. თინამ უცებ გადიკისკისა, როცა დიტოს ცხვირზე მიკრული ჩაის ფოთოლი დაინახა.

თაფი დაანეყო, — დამიღით შენიძნა დედამ, სომ სედავ, სამოვრის ნახამ დაბძინა, მაკ ფოთოლს კი, რომელიც ცხვირის კენწერთზე მიჭკურია დიტოს, ბუერი საინტერესო შექმლო ვაძბა, ენა რომ ჭკინდეს.

— შენ კი იცი, დედიკო, რასაც გვიამბობდა?

— კიცი.

— მამ გვიამბე, დედიკუნა, — გამოძინარულდა დიტო.

დედამ დიტოს ფოთოლი ააცაღა, სელისგულზე დაიდო და მოუკვია: ეს ფო-

თოლი წინათ ჩაის ბუჩქის მწვანე ფოთოლი იყო, ჩაის ბუჩქი იცით სად იზრდება?

— ჩინეთში, — უთხრა თინამ.

— მართალია, იქ ჩაის
ფობებსე მოყვნილი, იაპონია-
შიაც მოყავთ და ჩუენშიც, საქა-
რთუელაში.

ჩაის ბუჩქს ძალელი, ნათელი
და ხესტიანი აღვილი უყვარს.

— უყავის სოლმე? — შეკვიტისა
დიტო

— რასაკვირველია, ჩაის უვა-
ვილი ვაძლის უვავილისთანა
თუთრი და სურნელოვანია, შის
სნივი მოხუდება თუ არა, უძალ
გამოცოცხლდება ჩაის ჰლანტა-
ცია, აუვაუდება და მაშინვე მთელ
სერს მოედება მკრეფავთა ჯგუფი.
დაჭკრეფენ ახლადაუვაუებულ
ქორფა ფოთოლს. ჩაის ფოთო-

ლი იკრიფება: კანაფსულსე, ორჯერ საფსულში და შემოდგომით.

— ფოთლებიდან ჩაის როგორღა ამზადებენ?

— მოკრეფილ ფოთლებს ქარხანაში განსაკუთრებულ ფარდუ-
ლებზე აწეობენ დასაჭენობად, შემდეგ ქარხანა მიღებად ასორსო-
ლავენს, გამოსწურავს მწვანე მწარე წვეს, დააციდის, სანამ ფოთოლი
სწილენძის ფერი განდებოდეს, და საბოლოოდ გააშრობენ ღუშელის
ცხელი ჰაერით.

უცებ საათმა რვა დარეკა.

— ახლა კი ძილის დროა, — უთხრა ბაგუშებს დედამ.

— ჯერ არ გვეძინება, კიდევ ცვიძბე, შემდეგ რა იქნება.

— შემდეგ უუთებში აწეობენ და ქალაქში გზავნიან, იქ წო-
ნიან და ახარისსებენ. აი ასე ამზადებენ ჩაის.

ასე, ჩემო კარგებო, ასეთია ჰატარა შავი ჩაის მთელი ისტო-
რია.

ჰლანტაციებია

მთის

— გასსოვს, დედი, შენ დამზირდი:
 „თუ სასკოლო დავალებას
 შეასრულებ დროით, კარგად.
 შეგიკერავ ახალ კაბას
 და ღამისად მოგიქარავე“,
 დავასრულე უკვე, ხედავ?
 გადახედე ამ რეულებს—
 მივ ვერ ნახავ ან გაჩხანნილს
 ან ასოებს არეულებს.
 მაშ სომ დროით დავამზადე?
 დედი, მოგწონს? მკონი, ვარჯა!
 შენ კი კაბას დანაზირებს
 არც კერავ და არცა ქარგავ.
 მოუწონა დედამ ციცოს,
 დაუფასა კიდევ ჯაფა
 და ღიმილით კარადიდან
 გამოიღო ჭრელი კაბა.
 ციცოს სასე ვაუბორწეინდა,
 არ ელოდა კაბას ნაქარგს,
 ჩაიცვა და სტომით უცბად
 ორღობეში ჩაიკარვა.
 გადასმასა ამხანაგებს,
 შეიკრიბნენ ერთად უკვლავ.

იცელქეს და ითამაშეს,
 ინაჯარდეს მინდვრად, ველად,
 და ბოლოს კი, როცა სიცხემ
 შეაწუხა ზატარები,
 გადაწუიტეს ინანათნ
 ცივ სძაურა მდინარეში.
 გაიხადეს სწრაფად ტანზე,
 ფრთხილად ისდის კაბას ციცოც,
 ჩქარობს ჩახტეს მალე წყალში,
 იცინოს და იკისკისოს.
 ჰა, გაჩაღდა ბანაობა,
 გადადიან თუგდავირბ.

— გვეყვიბროთ ცურვაშიო, —
 ეუბნება ციცოს ცირა.
 მიცურავენ გოგონები —
 სოკი უკან, სოკიც წინა.
 — ჰა, მოუსვი მარდად, ქალო! —

წააქესა ციცო თინამ.
 მოიკრიბა ციცომ ღონე
 და თვესივით გასრიალდა,
 მაგრამ... სედაფს, რომ ჰჯერში
 რაღაც ჭრელი აფრიალდა...
 და ის „რაღაც“ ცელქმა სიომ
 ჯერ ჰჯერში შეაჩნა,
 წაიღო და უხარმბახარ
 თეთრ ტალღებში შეაფხია.
 იცნო ციცომ ჭრელი კაბა,
 გაანება ცურვას თაფი,
 დაღონდა და მოიღუშა,
 ამოეფსო ცრემლით თვალი.

ტირის ციცო და თან ფიქრობს:
 „ეს რა მარცხი დამემართა!“
 თეთრწვერანგა კაბუტკული
 შინისაგან გაემართა.

ელ. აგლაძე

როცა მატარებელმა დაიკვილა და ქმნით ტფილისის სადგურ-
რიდან დაიძრა, მაშინ უკვე დაღამებული იყო, მაშამ ჰატარა გოგო-
სათვის საწოლი მოაწყო ვაკონში, მაგრამ გოგის თვალებს ძილი
არ ეკარებოდა.

— როდის ვიქნებით, მამიკო, ბებიასთან? — ჰკითხა გოგომ.

— ხეალ შუადღეზე!

— ჩეტა ისეთ დროს ჩაფიქვით, რომ კოლექტიველების თო-
ხნას დაეწყო! რა კარგი იქნება, თუ მატარებელმა არ დაიკვირანა!
უჰ! რომ იცოდე, მამიკო, როგორ მიუყარს მინდორში მუშაობა;
ბებიამ შარშან ჩემთვის ჰატარა თოსი იყიდა; რომ დავაფლებ იმ
თოხს ხელსა და გვერდით ამოუდგები ჩვენს ბიჭებსა, აბა ჰქვე...

— კარგი, გეოფა, ეს ვეფელაფერი სახეალო საქება, ახლა კი
დაიძინე, დროა! — უთხრა მაშამ და საბანი გაუსწორა.

მზე უკვე კარგა მადლა ასულყო, როცა გოგისა და მის მა-
მას აუტომობილი სოფლისაკენ მიაქანებდა.

— ვენაცვალე მე ჩემს გოგის, ჩამოვიდა, გამასარა! — იმხდა
მოხუცი ბებია და თანაც ფუსფუსებდა. აქ საუზმე, იქ სადილი, ათასი
საზრუნავი საქმე აწუსებდა. ხან ქათმებს დაუტატანებდა, ხან ინდო-
ურებს შეურთებდა, ისეუბიდან და ბატებიდან ხომ სული ჰქონდა ამო-
რთმეული საწყალ მოხუცს.

— ბები! აი, ჩემო ბები, მეოთხე ჯგუფში ჩემი გადასვლის
მოწმობა, აბა ნახე, სულ ფრიადებზე ჩავაბარე გამოცდები.

— გენაცვალოს ბებია, გენაცვალოს! — უთხრა მან და მოწმობა
კამოართვა, ატრიალა, გადაბარუნა, გადმოაბარუნა, მაგრამ ვერა-
ფერი ამოიკითხა, რადგანაც სათვალე თან არ აღმოაჩინდა.

— რა უბედურობაა, როცა არ გინდა, ის სათუაღე მუდამ ვი-
ბეში მიგდია და ახლა... მოდი და კაპკულიე, სად უნდა იქნას!

— არა უზავს რა, ბები, მერე წაიკითხე: აი, აქ სულ უფრო-
ადგები წერია, სოცმეჯიბრება გაემართეთ და მე გაემარჯვე. უფრო
დაწერილებით მერე გაიძობ, — უთხრა გოგომ, წამთავლო ხელი
თავის ჰატარა თოხს და კოლმეურნეებისაკენ გაექანა.

— ააა! ვინც მოვიდა, გაუმარჯოს! — ძიამძნეს აქეთ-იქიდან.

გოგომ ვუელას ხალაში მისცა და ისიც ჩადგა სამუშაოდ. მან
დაწერილებით მოუთხრო კოლმეურნეებს თავისი წლიური მუშაობის
შესახებ.

— უოხად, გოგი! უოხად გოგი! — იძახდენ ისინი და თოხს
მარჯვედ ატრიალებდენ.

— მამ შენ დამკვრელი უოფილხარ, გოგი! — უთხრა მას ერთმა
კოლმეურნემ.

— ნამდვილია! სკოლის კედლის გასეთში აღნიშნეს ჩემი დამ-
კვრელობა და ჩემი სურათიც მოათავსეს.

— უოხად, უოხად! როგორ გაგისარებია შენი მოხუცი ბებია!
გაიძახნოდენ კოლმეურნეები.

— კარდა ამისა, მე ლექსიც დაწერე, გასეთში დამიბეჭდეს;
გოგომ ლექსი წაიკითხა:

— ერთად, ძმებო, ერთად დაჯერათ,
გადაუთხაროთ ეს უაძირი!
ოფლი ვღვაროთ, შრომის ოფლი,
უფლა გაუხდეთ შრომის გპირი!
სოცმეჯიბრში გავიწვიოთ
მესობელი კოლექტივი
და ცალცალკე მისი წიგრი:
ნიკო, თედო, სანდრო, გივი!
წინ გაუხსწროთ უოფელ მათგანს,
ზირუელ რიგში ჩაუდგეთ უფლა,
შრომზე უფლებან გაიმარჯვა,
შრომაშია ჩვენი შუელა.

კლდეურნებს ღვესი მოეწონათ.

კოკი ძეტად განხრებული იყო კლდეურნების შექებით, მა-
რამ მისი სინარული უფრო გზორვევდა, როცა შორს თვალი
ჭერს თავისი ტოლების ჯგუფს: ბავშვები უიენითა და ჭრიამულით
შიეშურებოდნენ. კოკიმ თავისი ზატარა თოხი იქვე მიავდო და სირ-
ბილით ბავშვებსავე მოკურცხდა. მას თან გაედგნა კუდიცინა
ურმა უფითა და ლაქუცით.

ლადო გიგეშვილი

— დედი, დედი, კარეთ წამო,
კენაცვალე, ჩქარა,—
შემოიჭრა აივანსე
ზაწაწინა მარა.

— იქ, ესომი რა განვენო,
როგორ გაგახარო,
ხუენს თნკანში მოჩქრიალებს
ნატასტარის წუბრო.
სულ ციფია უინულივით,
ხეარა და სუფთა,
თნკანს სელი რომ მოვაფლე,
შადრენები ქუსდა.
დედი, რაღამ დავაფიქრა,
მომაწოდე სურა,
მასში მტყერი და მიკრობი
აღარ მოჩანს სულა.
და ღიმილით ზაწა კოკომ

დედამ ახეპარა,
 ონკანისკენ მიცუნცულებს
 ცუგრუშელა მარა.
 იქ, ეზოში, უველას სახეს
 დიმი დასთამაშებს,
 და მეტადრე მარსაფით
 ცუგრუშელა ბაფუებს.
 თვით ტფილისიც მათით ტყებმა,
 უველას გული ხარობს,
 რა კარვია, რა ახეპარა
 ნატესტარის წუბრო!!

ავთანდილ კაშიაძე

ვაშლის მტრები

(დასასრული)

აგრონომმა ზაფლემ ბაფუებთან საუბარი განაგრძო.

— მანუებლებს შორის, რომლებიც ვაშლს მრავალი ჰეპეს, უფრო ბოროტია ვაშლის ჩრჩილი. ვაშლის ჩრჩილი თეთრ-მოყვითალო ფერისაა, შავი წერტილებით დაჩითული. ივლისის დასაწყისში ვაშლის ჩრჩილის ზედა ჯგუფად ღებს კვერცხებს ვაშლის ტოტზე და სხვა ხესილზე, მერე კვერცხებს მოსერხებულად აწებებს ერთმანეთს და წუნწლით უკეთებს ფარს, რომ არაფერმა დაასიანოს. ტოტებზე კვერცხის დაღების ოცი-ოცდასუთი დღის შემდეგ ფარის ქვეშ იხეკებიან მატლები, ისინი შემოდგომასა და ზამთარს ფარის ქვეშ ატარებენ. იკვებებიან მხოლოდ თაფლის კვერცხის ნაჭუჭით. გასაფხულზე მატლები შეესვენან ვაშლის ხეებს და სხვა ნარგავებსაც. ამ დროს ეს მატლები ფოთლებში სხედან და სიამოვნებით წუწნიან ფოთლის ჰარენქიშს, და როდესაც ერთ ფოთოლს დაასიანებენ, მეორეზე იწებენ გადაფრენას. მხოლოდ როდესაც წამოიზრდებიან, შეუდგებიან თაფისუფალი ცხოვრების მოწყობას, ჯგუფ-

დებიან ზატარა-ზატარა კოლექტივებად და აბლაბუდას მსგავსი ქსელით იკეთებენ ბუდეს. ამ ქსელის საშუალებით იწევენ ფოთლებს თავისკენ და უწუწნიან მთელ სოცის. ალბათ ბევრ თქვენგანს უნახავს ვაშლის ტოტზე მარტო ძარღვებად გადაქცეული ფოთლები.

სანდახან მთელი ხე ესვევა მატლების აბლაბუდაში. ამ დროს ნაყოფიც ზიანდება და ხეც კარგავს სიცოცხლის უნარს.

— ჩვენ კვინასავს ასეთი ვაშლის ხე, — გაბედულად წამოიწყო შუა ჯგუფიდან სოსომ, — შარშან ბიძა ფარნას ესომი ისე ჰქონდა თუთ ვაშლს ფოთლები შესრუებული, გვერნებოდათ დამწვარი არისო.

— ბიძა ფარნა კი ამბობდა, ეს კვალვის ბრალი არისო, — ჩაერია საუბარში გიგლა.

— რასაკვირველია, კვალვა ხელს უწეობს სოკიერთი მავნებლების გამრავლებას და მოქმედებას, მაგრამ არიან კიდევ მავნებლები, რომელნიც ნოტიო საფსულშია ც მშენივრად ახერხებენ ბოროტმოქმედებას.

— სამთარში რადან აკეთებენ ვაშლის რჩილის მატლები?

— აი კეტუთ: ივნისის ზირველი ნახვრიდან ვაშლის რჩილის მატლები კურდებიან თუთ ჰარკებში, ორი კვირის შემდეგ გამოფრინდებიან ჰებლები, დაიწეებენ ისევ კვერცხების დებას და როცა მატლები გამოიჩეკებიან, ისინი ჩვეულებრივად შეუდგებიან სამთრისათვის მსადებას.

— ოჰ, რა ჰკვიანი მატლი ეოფილა! — წამოსცდა სანდალას გაკვირვება და სირცხვილით ლოყები აუპილპილდა, რადგან ბავშვები სარსარებდნენ. „სა, სა, სა. სი, სი, სი,“ — ისმოდა ეოფელი მსრიდან, მაგრამ ზაღეშ ისინი შეაჩერა:

— დიხაც რომ ჰკვიანი მატლი ეოფილა, სასაცილო აქ არაფერი... ჯერ თქვენ არ იცით, და როცა გაიკებთ, დარწმუნდებით, რომ ეოფელი არსება ადამიანივით იბრძვის არსებობისათვის, ჩვენ კი, ჩემო საყვარელო მეგობრებო, შეგნებულად უნდა ვიბრძოლოთ ჩვენი არსებობისათვის და თუ სუსტი გამოვდებით ამ ბრძოლაში, მაშინ დავიდუნებით, და ჩვენს ადგილას სხვები, ჩვენი ძტრები, გაბატონდებიან, — ასეთია არსებობის კანონი. ამიტომ მუდამ უნდა ვი-

ერთ ძლიერი მკობრივი. ჩვენ კიდევ დაგვრჩა ვაშლის მტრები, რომელნიც შესანიშნავი არიან თავისი მოქმედებით. მათ შორის უკვე აღსანიშნავია ვაშლის კოკორის მჭამელი ცსვირკრძე და საფხულზე, როცა ბუნება იღვიძებს და ხეზე კვირტები ასურნელებიან, მაშინ იღვიძებს ეს უცნაური ცსვირკრძელა და იწყებს ვაშლისა და მსხლის ტოტებზე სეტიალს, იკვებება ვაშლისა და ფოთლის კვირტებით, სოლო საუვაჟილე კვირტების გაფურქნისთანავე თავის შთამომავლობაზე იწყებს სრუნვას. თავისი ზატარა ხორთუმით ის მოხერხებულად სვრეტს კოკორს და შიგნდებს ითორმოკრძო კვერცხებს. შემდეგ ერთი კვირის განმავლობაში კოკორში იჩეკებიან თეთრი მატლები. ისინი ბუტკოთი იკვებებიან.

შემდეგ ამ ბუტკოს აწებებენ შიგნდან ერთმანეთს და ამრიგად კოკორი აღარ იშლება, ჭკნება და ხმება. უბრალო თვალს ის გასაფხულის ენუვისაგან დაშვარბი ჭკონია. ცსვირკრძელას უეგარს ციფი გასაფხული. ცსვირკრძელას მატლები ხანდახან ვერ ასწრებენ კოკორის დასიანებას, ვიხადიან კოკორი იშლება, მატლი ძირს ვარდება და იღუპება, მას სწრაფად მიაქროლებენ სსადასსვა მტაცებლები. არის კიდევ ვაშლის ტილი.

— ვაშლის ტილი! — გაიკვირვებს ბავშვებმა.

— დიას, ვაშლის ტილი, რომელიც ასიანებს როკორც ვაშლის ფოთლებს, ისე ულორტებსაც. ეს ტილი მოუფითალო მწვანე ფერისაა, კვერცხის სახით საშთრობს, გასაფხულზე გამოდინა მატლები, თითო მათგანი ორმოცამდის ცოცხალ ტილს შობს. ერთი საფხულის განმავლობაში თვითიული მათგანი ამრავლებს ოც თაობას. საფხულის დასასრულს ამ ტილებში ჩნდებიან ფრთიანები, რომელნიც გადადიან ბაღიდან ბაღში და ვრცელდებიან.

— ოხ, რა სასიხდრები უოფილან! — თქვენს ბავშვებმა.

— ვაშლის ტილი! ფუ!

— ვის გაუგონია ვაშლის ტილი!

მართლაც არაუის არ გაუგონია ვაშლის ტილი ამ სოფელში. ბავშვებმა იციან, რომ მხოლოდ ბინძურ ადამიანებს უნდებათ ტილები და მოუფლელ ზირუტებს, მკვრამ, წარმოიდგინეთ, თურმე მცხანარებსაც უოლიათ ტილი.

ეს არ იცოდენ ბავშვებსა და ამიტომ გაცუებული უცქიროდენ
შავლეს.

თარგმანი
საქართველოს
საზოგადოებრივი
საბავშვო საზოგადოება

— დარდალეთ? — ხელმოკრედ შეეკითხა ბავშვებს შავლე.

— არა, მია შავლე, არ დაფლილუართ! — წამოიფიქრა სანდა-
ლა და გადახედა ბავშვებს, უნდოდა გამოეწვია სძაურობა.

— გვიამბე, მია შავლე!

— გვიამბეთ, კიდევ რამდენი მტერი ჰქვავს ჩვენი კოლექტივის
ბაღს, — მოისმა უკანა რიგიდან ვიღაცის სმა, — ჩვენ გვეკონა მარტო
კულაკები იუზენ ჩვენი მტრები.

ატედა სიცილი ბავშვებში.

შავლემ შუბლი მოინიჩქნა და ისევ გადაფურცლა ხელში გა-
შლილი წიგნი, წიგნის ფურცლებიდან ბავშვებს აჩვენა რამდენიმე
სურათი სხვადასხვა მავნებლებისა.

— აი, ნახეთ, უფრო სასიზღარია ბურტულიანი ტილი, მაგრამ
ბურტულიან ტილზე საუბარი ისე რთულია, რომ ახლა მეტად
დაიდლებით, და განა მარტო ბურტულიანი ტილი? არსებობს კიდევ
ძრავალი მავნებელი, რომელნიც სრავენ, წუწნიან და აფუჭებენ
ჩვენი კოლექტივის ბაღსა და მთელი ჩვენი ქვეყნის ბაღებს.

ურთი მიგდეთ. აი შესჯდეთ მათ სურათებს, მე ჩამოვითვლით
ამ საშიში მტრების სახელებს, მტრებს ინდა იცნობდეთ, მათი სა-
ხელიც უნდა იცოდეთ და ჯიშიც.

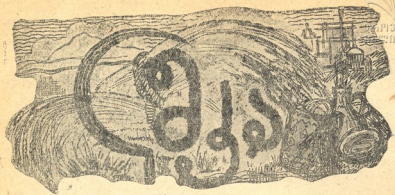
— ეს ზირველი არის მსხლის ფესვის ტილი, ფესვის ბურ-
ტულიანი ტილი. აი მარმარილოს ხოჭო, შემდეგ საერთოდ
ქერქიჭამია, ფარინანები, ატმის ტილი, ლედვის ალურა,
ბეჭდიხებრი აბრეშუმქსოვი, არაფარდი აბრეშუმქსოვი,
ბღუნმელა ანუ ოქროკუდა, ქლიავის ნაუოფიჭამია, ნა-
უოფის ჩრჩილი და სხვადასხვა ბევრი მავნე ორგანიზმი, რომელნიც
ჯერჯერობით სახსებით არ არიან შეცნობილებიან შესწავლილი,
მაგრამ შემოჩამოთვლილი მავნებლები უმთავრესი არიან, ჩემო მე-
გობრებო, ჩვენი ქვეყნის მუბაღობისათვის. ერთი და ორი საუ-
ბრით არ შეიძლება უფლა ამ მავნებლების გამუქება და შესწავლა,
ჩვენ კიდევ ბევრჯერ მოგვიხდება ამ ბაღებში სეტიალი და მუშაობა,

მე გასწავლით ჩვენი ბაღების მავნებლებს, მაშინ გაიკეთო, რამდენი
გაუცნობი მტერი გვეოლია, და რომ საჭიროა მათ წინააღმდეგ ბრძოლა.
ჯერ მარტო ვაძლებს ჯერ მოვასწარით საუბრის დათაგება,
მაგრამ შენ, სანდალა, — პირდაპირ მიმართა ჰაულემ სანდალას, —
განტერესებდა — ვაძლების გულში საიდან ჩნდება თვითონ მატლი
და გეგონა, რომ ისინი სურნელოვანი ვაძლის შვილები იყვნენ.

— ხა, ხა, ხა... — ატუდა ბავშვების სარსარი და ვეღამ სან-
დალას შესედა, რომელსაც სირცხვილით ღოუები ასწითლებოდა,
ჰაულემ ისევ შეაჩერა ბავშვები და განაგრძო: — ასე გულუბრუვი-
ლობა არ შეიძლება, ეოკელივე საგანს, რასაც ჩვენ ვხედავთ, ან
შემდეგში დავინახავთ, შესწავლა უნდა. მაშინ თქვენ, ჩემო სავეა-
რელო ბავშვებო, ნათლად დაინახავთ, თუ რამდენი საიდუმლოება
არის ჩაქსოვილი თუნდაც აკერ ჰატარა ფოთოლში, რომელსაც
ასე ლამაზად გაუშლია მწვანე საყვრდიანი გული ამ განაფსულის
მსესე.

ასე დათავა აკრონომმა ჰაულემ პირველი საუბარი ბავშვებთან.

ასლა სანდალა აღარ ფიქრობს მარტო თავის წითელ ვაძლზე,
ასლა მისთვის ვეღა ვაძლი ერთია ამ გაერთიანებულ კოლექტი-
ვის ბაღში. სანდალას ვეღა წითელი ვაძლი ერთნაირად უეგარს, ვეღა
ვაძლისათვის ერთნაირად სრუნავს, მხოლოდ ბაბუა თადეოზი დოინჯ-
შემოურილი რომ გასედაუს სანდალას ამ ვეგერთელა ბაღს, მოაკონდება
თავის დარგული ბებერი ვაძლის სე, ჩიბუსს გამოფერთსავს და დი-
მილით მოუეგება სანდალას, მერამდენჯერ აღარც კი ახსოვს, იმ
ვაძლის ინტორიას. რამდენმა წელმა განელო მის შემდეგ, რაც ის
ვაძლი დარგო ბაბუა თადეოზმა; იმ წელს დაიბადა სანდალას ძმა,
რომელიც დღეს ცოცხალი აღარ არის. აი რა აკავშირებდა ბაბუა
თადეოზს იმ ვაძლის სესთან და კიდევ უფრო მიმდრად ახსოვს
ბაბუა თადეოზს — რამდენი მათრასი გადაუწვიტეს იმ ვაძლის ქვეშ
მის სურგს გორის მახრამი გლეხების აჯანყების დროს, ცხრაას
სუთ წელს. ვინ გაიკებს, რამდენი დარდი შემობურავს თადეოზის
გულს ამ აძვების მოგონებაზე, მაგრამ ამ დარდებს ნაფლეთ ღრუ-
ბლებივით გაფანტავს ბაბუა თადეოზი, როცა დაინახავს აკრონომ
ჰაულესთან ერთად მსარსე წაღლით მომავალ სანდალას, პირიდან
ჩიბუსს გამოიღებს, დოინჯს შემოიყრის და გაუღიშება.

გუშინ
ბანის შეკრებაზე
გამოვიდა დინჯად თედო:
— გთხოვთ... (თავს დიდხანს არ შე-
კანწუნთ)

მისმინათ და მომიხედოთ:
ქა დაიწყო,
უხვსე უხვი
წლის მოსავალს უხანს ზირი,
აიღებს და თავს დაუერი
კოლმეურნე, ბრიგადირი.
შეებმიან უხანს უცებ,
მშიუხენენ სორბალს ბინებს,
კა-ლეწვაში რა გაუძლებს
უხარმახარ კომბანებს!
თუ ვიცვლექეთ ფუჭად, ხალხსო,
გვიწოდებენ, კანა, კარგებს?
მაშ
საჩვენო საქმე უნახოთ:
— ბრძოლა მკაში დანაკარგებს!
მოუწონეს.
(ტაში ხანგრძლივ)

გაუძებრდა გული თედოს
და გადაწვდა: ღერიც მარცვლის
არ დაღუპონ უიძედოდ.
და ამ დილით
ცა რომ მუქი
დაცქერდა თედოს ბინას,
გათენდა და მშემაც მუქი
დაუარა და დააფინა,
დაუარა სოფლის ქუჩებს,
ამხანაგებს მისწვდა თედო,
გადანძახა: — დროა უკვე,
მისმინეთ და მომხედეთო.
აიძაღუნენ:
რასმი თედომ
დააწყო და მოაბრუნა.
— ბიჯით იარ! დანძახეთო
ჭობუნა და ჭობუნა!
ჭობუნა და ჭობუნით
გაემართა რასმი მკამი.
— გაუძებრვოს ჩვენს კომუნას,
კოლექტიურ შრომის კავშირს.
იქ, უნამში, არის ჯაფა,

გადიან და გამოდიან,
 ბრიგადები მკიან სწრაფად,
 ბრიგადები მნებსა კვირიან.
 იმღერიან თანაც ერთხმად,
 გაუმართავთ თითქოს ლსინი,
 და თავთაუებს ლეწავენ, ტეხვენ
 ვებერთელა კოშხინი.

რა უსუნია,

რა მდიდარია

წელს ეანა და მოსაუალი!
 ბარაქით და განძით არის
 დაფარული მინდორის კვალი!

და ეანაში არის ჯაფა,

გადიან და გამოდიან,

ბრიგადები მკიან სწრაფად,

ბრიგადები მნებსა კვირიან.

და გამოანდა თედოს რაზმი

დაწყობილი მძურსე მძურად,

შრომის ველსე საბრძოლველად,

შრომის ოფლში განსაწურად.

— შეგვიერთეთ, აბა ამ დროს

ტყვილად სტომა არას გვარკებს,

ჩვენ მოვედით:

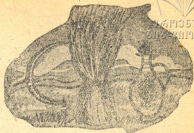
გაუმართოთ

ბრძოლა მკაში დანაკარკებს.

როცა ეანა იწუებს შრიალს

და შხე ისჯრის სსივთა ჩქერებს,

როცა მინდორად კალღს მღიან! —

ჩვენ შინ რაღა გაგვაჩერებს!

და ეანაში,

მოძვილ ჰურსე

დაიფანტუნენ, სტიან, სტუენენ

და თავთაუებს კრუფენ, კრუფენ

მკის დროს ფუჭად დანაცვებებს.

ან და მართლაც,

როცა თედო

შრომაშიაც მუდამ ვარკობს,

თავთაუები ასე ფუჭად

რისთვის უნდა დაიკარგოს!!

და ეანაში არის ჯაფა,

გადიან და გამოდიან,

ბრიგადები მკიან სწრაფად,

ბრიგადები მნებსა კვირიან,

და მათ უკან უმცროს მძებად

რაზმია და ეანას არკებს,

და თავთაუებს კვირიან მნებად,

მინდორად მკაში დანაკარკებს.

o o 5 o

I

ამინდი იმდენად მიძვირული და მშენიერი იყო, რომ კოლე-
ქტივის კლუბში მწვანეობდა ზატარების გაჩერება, თითქო გაზა-
ფსულის მწვანე ბუნება სწევდა ბაუშებს კალთებს და ეუბნებოდა:
„გარეთ გამოდიო“. ეს იყო მიზეზი, რომ ოქტომბრელები ჩქარ-
ჩქარა მიმართავენ კოლექტივის გამგეს:

— ამხანაგო ბაბკენ, როდის უნდა წაუდგეთ სასეირნოდ მინ-
დორისა და ტუისაკენ?

მეცადინეობის კეგმაში მართლაც დანიშნული იყო ერთი ასეთი
ექსკურსია მაისის თვეში.

და ამის შემდეგ საკვირველი არ იყო, რომ სისარულის ეუბ-
ბარა გასვლა ბაუშთა შორის, როცა კოლექტივის გამგემ განაცხადა
ერთ დღეს—სულ სასეირნოდ უნდა წაუდგეთო.

—ამხანაგებო, მე უკვე კითხვარით, თუ რა მიხნით მიედივართ
და რა უნდა გაუაკეთოთ იქ.—განაცხადა მან.

— ზეჟელების, მწერების მოსაკრეფებლად.

— მარტო მაგისტრის?

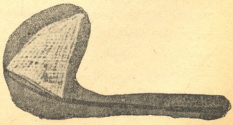
— ვეფელების მოსაკრეფად...

— კი, მაშ რა არის ჩვენთვის საჭირო?

საქართველოს
ქრონიკული
სამედიცინო
ბიბლიოთეკა

- ბაღე, ზუპელები დასაჭერად.
- მე სვლითაც შემიძლია დაუიჭირო, ამხანაგო ბაბუკე.
- სვლით მხელია.
- მე ქუდით ვიჭერ.
- არა, არა, ცხადია, რომ ბაღე უნდა გვექონდეს, თორემ...
- კი, კი, ბაღე სჯობს.
- თქვენგან ჩის ვენება ბაღე?— ორი სელი მადლა აიწია...
- ორი ცოტაა.
- ჩემი ბადის ტარი გატყენილია.
- შენი ბადის ტარიც გატყენილია, სურენ, ეგ კარგი არ არის, რამდენიმე ცალი ბაღე უნდა დაუბამხადოთ.
- მე ვაგაკეთებ, ამხანაგო ბაბუკე, ჩაგვრია ლაპარაკში ბაგრატი.
- ჰო, მხელი არ არის იმის გაკეთება, მაგთუღიდან ან სის ნედლი ტატყებიდან წრე უნდა გაკეთდეს და ის დამაგრდეს ერთი გრძელი ჯოხის წვერზე, იმ წვერზე მიმაგრდეს წმინდა ნაქსოვიდან შეკერილი ჰარკი, სსვა არაფერი.
- კი, კი, შეეძლება...
- ჩვენ კიდევ ვეჭირია ჰატარა ეუთები, რომ დაჭერილი მწერები და უუაუილები მათში მოვათავსოთ.
- რომ არ დაიჩეჩქონ აქ მოტანამდის, არა?
- ჰო, რომ არ დაიჩეჩქონ.
- მოვიტანო, მოვიტანო.
- თანეს მოვიტანოთ ათ საათზე. თქვენ თან წამოიღებთ თითო ბოთლსა და საუსმეს, ცალკე ბოხნაში ან ჰარკში ჩადეთ, რომ მსრებზე ჩამოიკიდოთ.
- ბურთის მოტანა შეიძლება?

— რასაკვირველია, შეიძლება, კოლექტივისგან ბურთსაც ავირ-
ღებოთ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

— მეცა მაქვს, ჩემსას მოვიტან.

— კეთილი.

— სსუა კიდევ ვინ იქნება ჩვენთან? — ჭკითხა არგუიკამ.

— მე, რეგლის სელმძღვანელები, ჰიონერები და, შეიძლება, კომპაუშირელი ამხანაგი არშოც...

— უჭ, რა კარგია, ამხანაგი არშოც უნდა მოვიდეს, ამხანაგი არშო?

— ამხანაგო ბაბუკენ, სთხოვეთ არშოს მანდალინაც მოიტანოს თან.

— უუჭველად მოიტანს და თქვენთვის დაუკრავს.

— მასწავლებლებიდან?

— ჯერჯერობით არ ვიცი, მხოლოდ მართლაც ვარგი იქნება, რომ მოვიდეს.

— ვსთხოვოთ სატყვის მასწავლებელს ლევანს, ის ჩვენ სურათსაც გადაგვიღებს, ანარატი აქვს.

— ვსთხოვოთ, კარგი.

— ამხანაგ მანუშასაც ვსთხოვოთ, ის ჩვენ მოკვითრობს მწერებისა და უვაუილების შესახებ.

— ამხანაგ ასტლიკასაც ვსთხოვოთ, — თქვა სუდიკმა თავიანთი მასწავლებელი ქალის შესახებ.

— ძლიერ კარგი. მაშასადამე, ამხანაგებო, ჩვენ ვადგენთ, რომ ჩვენთან სასეირნოდ მოვიდენ მასწავლებელთაგან ამს. ლევანი, ამს. მანუში და ამს. ასტლიკი.

— ჭო, — დაიძახეს ერთმანად.

— ვის დაუაკისროთ, რომ ჩვენი თხოვნა მათ გადასცეს?

— ამხანაგ სურიკს.

— ამხანაგ ამსენს.

— ამხანაგ ნუნიკს, — გაიხმა სხვადასხვა მხრიდან პატარების წინადადებები.

— თანახმა ხართ უველანი?

— თანახმა ვართ, — უნახუსეს ისევე ერთხმად, როგორც
წინათ.

— მაშასადამე, ჩვენი სვალინდელი კეკა გასაკება ვეჭვობს
თვის, უველამ დაისსომოს, თუ რა აქვს გასაკეთებელი.

II

ამ თათბირის შემდეგ ბავშვები ისე მივიდნენ შინ, სინარულის
გამო მათ ეკონათ, რომ ვიღაცამ ფრენით მიიყვანა სახლამდის,
ეს ღამეც უფრო მეტად გაგრძელდა, უიდრე წინა ღამეები, სოლო
დილით უველას სახლში თითქმის ერთხანირი სურათი იყო: ბავშ-
ვები სინქარის გამო ნერვიულობდნენ, რომ დაბაკვიანდებოთ, სოლო
მათი მშობლები თან ამხადებდნენ მათთვის მარბაკს და თანაც ამშვი-
დებდნენ მათ ალყრსით:

— არ დაგიკვიანდება, სურვიკ, ნუ კეძინია...

— ჯერ ადრეა, სათიკ...

— ჯერ 8 საათი არ არის, ჩემო კარკო...— და სსვა და სსვა,
მკრამ, მიუსხედავად ამისა, უველას ეკონა, რომ თვითონ უშუკველად
დაიკვიანებდა.

და ბოლოს გამოირკვება, რომ უველანი ძლიერ ადრე მოსულ-
იყვნენ და კარკასანს უნდა ელოდონ კოლექტივის სელმძღვანელისა
და სსვა უფროსი ამხანაგების მოსულას.

სწორედ საათის 10-ზე გამოჩნდა კოლექტივის სელმძღვანელი
ბაბკენი, მთელი ჯგუფი ოქტომბრელების მსიარული განკამით მიე-
კება მას.

ცოტა ხნის შემდეგ უფრო დიდი განკამი ატედა, როცა გამო-
ჩნდნენ ამს. ღვეანი თავისი ფოტოგრაფიული აპარატით და ამხანაგი
მანუში. ამხანაგმა ასტდიკმა ვერ შეძლო მოსულიყო, რადგან სა-
სწაყლებელში სსვა საქმე ჰქონდა, სოლო ამხანაგ არმოს სინარულით
მიეგებნენ, როცა იგი ესოს კარიდან შემოვიდა თავისი მანდალი-
ნით. ასლა მსიარულ ვიერილთან ერთად ბავშვებმა ტაშიც დაუკრეს.

III

როცა კოლექტივის ესომი დოლის სმა აგრიადდა მისი ჯო-
ხების მარდი დარტემის გამო, ოქტომბრელების ჯგუფმა მოსრდილი
ადამიანების სიმკაცრით ასწია და დედაძინას სომიერად დანარტა ფესი.

მას შემდეგ ერთმანეთში აირივნენ მარჯვენა და მარცხენა, მაგრამ ფენის დარტყმა უოფელთვის ემორჩილებოდა დოლის ტაქტიკის მიდროდენ სიამაჲით, მსიარულად, შინაგანი კამუფლიტებით. კამუფილება ის გრძნობა იყო რომ ისინი ოქტომბრელები არიან, რომ ისინიც მონაწილეობას ღებულობენ სოციალისტურ მშენებლობაში. დიას! და მათ ამის შეგნება მტკიცედ ჰქონდათ.

ოქტომბრელების რიგი პატარა ქალაქის მრუდე ქუჩებში გველის კუდივით მიიკლავებოდა, ძაღლები ვუფდნ მათ განგაშზე. სწვა დასწვა მხრიდან სირბილით მოახლოვებული ბავშვები, რომელნიც მინდევდნ მათ რიგს გვერდებიდან და უკანიდან, მურით უცქერდნ და თვითონაც უნდობათ ამ რიგებში სვლა. მათი ტიტველა ფესებიც ეცემოდა დედაშიწასე დოლის ცემასთან ერთად.

— შორს ჩვენგან! — მივარდა მივიჩი ერთ იმათგანს.

— ჩვენთან რისთვის გრევი? — გაცხარებულმა დაივირა არამძა და უნდობა ფენი წავერა მის გვერდით მსვლელი ერთი ბავშვისათვის.

— არამ! — შეახერა ის კოლექტივის ხელმძღვანელმა.

— მამ რა უნდათ, ამხანაგო ბაბკენ, ისინი ხომ ოქტომბრელები არ არიან, რა უფლება აქვთ ჩვენთან ერთად იარონ?

— შენ გაუიწუდება, არამ, რომ ოქტომბრელებმა უნდა მიიხიდონ თავისკენ ორგანიზაციის გარეთ მყოფი ბავშვებიც, რომ ისინიც აღიხარდონ თქვენსავით.

და შემდეგ ბაბკენმა ჰკითხა მათ მიმდეგ ბავშვებს:

— ვნებაუთ, რომ ჩვენთან მოსვიდეთ, ბავშვებო?

— ჰო, გვინდა, ჩვენც მოვალთ.

— მამ წვეილ-წვეილად დადქით!

მათ გაბედეს და მიუახლოვდნ.

ქალაქიდან გასვლამდის შემატებულთა რიცხვი 10-ზე მეტი იყო, და წამსვლელი წვეილების რიგი უფრო გაგრძელდა.

ქალაქგარეთ ოქტომბრელების წინ გაღამებულა ველები და ჭალები. ამწვანებულ მინდვრებში ჭვილ-სიცილით დაფრინავდნ ჩიტების გუნდები, საბამურად შრიალებდნ ტყეში ფოთლები და ქროდა უმტკერო ნელი სიოც.

— თავისუფალი სულა! — გასცა განკარგულება კოლექტივის
სელმძღვანელმა.

და გაწედა შიშის წუობის ძაფი, მსიარული სმებით ერთმანეთს
ში აირიყენ ზატარების წყვილები.

— სედავთ იმ შწანე ტყეს? აი ჩვენ იქ უნდა წავიდეთ, — გა-
ნავრძო ამხანაგმა ბაბკენმა, — სოლო იქ მისულამდის ჩვენ გავივლით
ამ ზატარა მინდორს. რომელმა ბრიგადამ უნდა მოავროყოს უვაჟი-
ლები?

— ჩვენ, — უბასუხა სონიკმა, — ჩვენ რგოლს აქვს მინდობილი.

— ბეურნაირ უვაჟილს შევხვდებით ზმ მინდორში. თქვენ, გრი-
კოლ?

— ჩვენ ზეჟელები უნდა დავიჭიროთ.

— ჭო, მამასადაძე, უველაზე მნელი საქმე თქვენ გვეუფინით,
უვაჟილებზე ბეური ზეჟელა იქნება აქ.

— თქვენ?

— ჩვენ სსვადანსვა. სახის ფოთლები უნდა მოვაგროვოთ.

— ძაგას ტყეში შესძლებთ.

და ბაჟუყები ბატკნებსაჟით მოუფინენ მინდორს და აირიყენ
უვაჟილებში.

გ ა ს ა რ თ ო ბ ი

სამხედრო თამაშობანი

1. სამხედრო საგნები.

დადექით ორ მწკრივად 8-10 ნაბიჯზე ერთმანეთისაგან. ახლა
ყური მიგდეთ. მე დავასახელებ სამხედრო საგნებს, და თქვენ ხელი
ასწიეთ. თუ სამხედრო საგანი არ დავასახელო, მაშინ ხელს ნუ ას-
წევთ. აბა, სმენა!

კალამი... აბა კალამი რა სამხედრო საგანია, ხელი რატომ ასწიე!
აბა ხელოახლა. ხმალი... ზარბაზანი... კოვზი...

განა კოვზი სამხედრო საგანია, ხელს რომ წევ? სროლას ხომ არ
აპირებ კოვზით?

გაიგეთ თუ არა თამაშობა?

ის მწკრივი, რომელიც მეტ შეცდომას გააკეთებს, წაგებულნი და ორკესტრობა უნდა იკისროს. მის სიმღერაზე ჩვენ მარშით გავისერიანებთ.

აბა, ახლა სმენა! ტყვიამფრქვევი... შაშხანა... აირწინადრო... ხიშტი... ყუმბარა... ფინჯანი... ნაღმი... ცოცხი.. რევოლვერი... ფოცხი...

2. გაათავისუფლე ტყვე

გაკეთეთ წრე. დანაწილდით პირველ და მეორე ნომრებად. პირველი ნომრები ერთი ნაბიჯით წინ უნდა წაიწიონ. მეორეები კი—სამი ნაბიჯით უკან. უნდა გამოვიდეს ორი წრე, პირით ერთმანეთისაკენ უნდა დადგენ. შიგნითა წრის შუა ადგილას დგება „ტყვე“—ერთ-ერთი მოთამაშე, არჩევით ან თავისი სურვილით. გარეთა წრე ცდილობს გაათავისუფლოს „ტყვე“ და უგდებს მას ბურთს, შიგნითა წრე კი ცდილობს ხელი შეუშალოს „ტყვეს“ და არ მისცემს საშუალებას ბურთი დაიჭიროს: გასროლილ ბურთს ხელს ჰკრავენ და უკანვე აგდებენ. თუ „ტყვემ“ მოახერხა და ბურთი დაიჭირა, გაათავისუფლებულად ითვლება და მის მაგიერ ტყვედ დგება ის, რომელმაც უკანასკნელად ისროლა ბურთი.

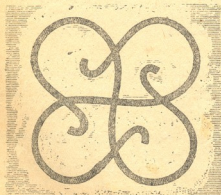
ა ნ ა გ რ ა მ ა

მე ვარ საქმელი. თუ ერთ ასოს მოაკლებ, —ლაქას ვგავარ სახეზე. თუ კიდევ ერთ ასოს მოაკლებ, —არ მომეკარო, თორემ დაგწავ. თუ კიდევ ერთ ასოს მოაკლებ, —მუსიკალური ნოტი ვარ.

შ ა რ ა ლ ა

სიტყვის პირველი. მესამედი ნაწილი გარეული ფრინველია, დანარჩენი ორი ნაწილი—კოლმეურნეობისათვის ფრიალ საქირო ცხოველი, მთლად,—ზამთრობით ყველას უყვარს.

ძველი ამოცანა

კარგად დააკვირდით ამ ნახატს და ეცადეთ კარგად დაინახოთ. შემდეგ ნახატი იქით გადადევით, აღარ შეხედოთ, მოიგონეთ და ისე დახატეთ. პირველად გაგვიკირდებათ დახატვა. აბა, სცადეთ, როგორი მენსიერება გაქვთ.

6. ნაკაშიძე

1. „ოქტომბრელის“ წინამდებარე ნომერში მოთავსებული მოთხრობის „ბუნების წიაღში“ დასასრულს წინამდებარე ნომერში დაიბეჭდება.

2. „ოქტომბრელის“ № 4-ნ-ში მოთავსებული ლექსი „გაზაფხული“ ეკუთვნის მე-14 შრომ. სკოლ. მოწაფეს ვაჟი ვაჟიკოას.

„ოქტომბრელის“ რედაქციას.

ამს. რედაქტორო!

დიდი სიამოვნებით წავიკითხე თქვენი ჟურნალის 9—10-ში (1932წ.) ლექსი მსკოვან „ძია“ შო მღვიმელისა— „ვაზი“.

ამ ლექსში კუშპირტად პოეტური სილამაზით მოცემულია ვაზის მრავალმხრივი მოხმარება, მხოლოდ ერთი რამ დაპიწყვება ჩვენ საყვარელ პოეტს: „ქიაკოონობა“. დღემდის წალმის მთავარი „მოხმარებელი“ იგი იყო.

ეს „ღარგი“ წალმის „მოხმარებისა“ ყველაზე მეტ საქაღალდე მისაღის იწიარება...

ეს სხვათა შორის.

მთავარი მიზანი ამ წერილისა არის გაზიარება შენიშვნის შესწორება; წერია: „სოლომონ ახეველიანმა ახლა, ჩვენი ხელისუფლების დროს, გამოიგონა ვაზის წალმისაგან საწერი ქაღალდის დამზადების წესი“.

ქაღალდის დამზადების წესი შემუშავებულია სრულიად საკუთრო ქაღალდისა და ცელოლოზის სამეცნიერო კვლევა-ძიების ინსტიტუტის მიერ ლენინგრადში.

მთელ კავშირში ერთადერთი დაწესებულება, რომელსაც შეუძლია საჭირო კვლევა-ძიება ჩაატაროს ქაღალდის დარგში, — ხსენებული დაწესებულებაა.

ასე რომ პატივი წესის გამომშვეებისა მის ეკუთვნის.

ჩემი სახელი ამ საქმიანობის ირგვლივ შეიძლება ხსენებულ იქნეს მხოლოდ როგორც ქაღალდად ვაზის წალმის გამოყენების იტორისა, საჭირო კვების ინციატორისა. თავდადებული და ხანგრძლივი შრომის შემდეგ საქმე კეთილად დაგვირგვინდა, და მიწდა თქვენს ნორმ შეითხველებს ვაქნობო, რომ მარტო ვაზის წალმისაგან შეგვიძლია მივიღოთ 20.000 ტონამდის საუკეთესო ქაღალდი, ეს რაოდენობა კი არა მარტო საქართველოს, არამედ აკავისიასაც ეყოფა... გერჯერობია მიწც.

მიღებულია ზომები, რომ ეს სიმდიდრე დღესვე იქნეს გამოყენებული, და მე საყვებით დარწმუნებული ვარ, რომ ეს დიდი საქმე განხორციელდება.

სოლ. ახეველიანი.

რედაქციის მისამართი: ტფილისი, აღმასკომის ქ., № 7. სახელგამი.

კ/მ რედაქტორი: არ. ახაშიძე.
კ/მ. მღვიანი: ელ. ახლავა.

ფანსი ეკთი მანეთი

